

Bijwoordelijke bepaling

Je zou kunnen zeggen dat elk zinsdeel dat nu nog over is in de zin, een **bijwoordelijke bepaling (bwb)** is.

Er kunnen meerdere bijwoordelijke bepalingen in een zin voorkomen. Een bijwoordelijke bepaling kan iets zeggen over het werkwoord dat in de zin staat. Vaak geeft de bijwoordelijke bepaling meer informatie over **tijd**, **plaats** of een **reden**.

1. **Zoek de persoonvorm (pv):** Vraagzin, zet de zin in een andere tijd of in een ander aantal.
2. **Zoek het onderwerp (o):** Je stelt de vraag **Wie** of **Wat** + **de persoonsvorm?**
3. **Zoek het gezegde (gez):** Werkwoordelijk of naamwoordelijk gezegde
4. **Zoek het lijdend voorwerp (lv):** Je stelt de vraag **Wie** of **Wat** + **onderwerp** + **gezegde?**
5. **Zoek het meewerkend voorwerp (mv):** Zet **Aan wie** of **Voor wie** voor het onderwerp, gezegde en eventuele lijdend voorwerp.
6. **Zoek het voorzetselvoorwerp (vv):** Moet beginnen met een voorzetsel, een figuurlijke betekenis hebben en een vaste verbinding hebben met het gezegde.
7. **Zoek de bijwoordelijke bepaling (bwb):** Alles wat nog over is.

Voorbeeld

1. Zoek de persoonvorm (pv):

(1) vraagzin maken, (2) zet de zin in een andere tijd of (3) verander het aantal in de zin.

Zin	Persoonsvorm zoeken	Pv
(1) Morgen ga ik winkelen in Enschede. →	Ga ik morgen winkelen in Enschede?	→ ga
(2) Morgen ga ik winkelen in Enschede. →	Morgen ging ik winkelen in Enschede.	→ ga
(3) Morgen ga ik winkelen in Enschede. →	Morgen gaan we winkelen in Enschede.	→ ga

2. Zoek het onderwerp (o):

Wie of Wat + de persoonsvorm?

Zin	Wie of Wat + de persoonsvorm?	Ow
Morgen ga ik winkelen in Enschede. →	Wie gaat?	→ ik

Voorbeeld

3. Zoek het gezegde (gez):

Werkwoordelijk of naamwoordelijk gezegde.

In deze zin staat geen koppelwerkwoord, dus zit er een werkwoordelijk gezegde in de zin.

Zin		Alle werkwoorden		Gezegde
Morgen ga ik winkelen in Enschede.	→	ga winkelen	→	ga winkelen

4. Zoek het lijdend voorwerp (lv):

Wat of Wie + het onderwerp + het gezegde?

Zin		Wat of Wie + o + gez?		Lv
Morgen ga ik winkelen in Enschede.	→	Wat ga ik winkelen?	→	Geen

5. Zoek het meewerkend voorwerp (mv):

Aan wie of Voor wie + het onderwerp + het gezegde en eventuele lijdend voorwerp.

Zin		Aan wie of Voor wie + o + gez + (lv)?		Mv
Morgen ga ik winkelen in Enschede.	→	Aan wie ga ik winkelen?	→	Geen

6. Zoek het voorzetselvoorwerp (vv):

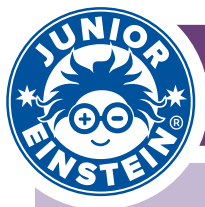
Beginnen met een voorzetsel, een vaste combinatie met het gezegde en figuurlijk gebruikt.

Zin
Morgen ga ik winkelen in Enschede.

1. *In Enschede* begint met een voorzetsel.
2. *In Enschede* vormt geen vaste combinatie met het gezegde.

Er zit dus geen voorzetselvoorwerp in deze zin.

Voorbeeld

7. Zoek de bijwoordelijke bepaling (bwb):

Alles wat nog over is. De bijwoordelijke bepaling geeft vaak meer informatie over **tijd, plaats** of **reden**.

Zin

Morgen ga ik winkelen in Enschede.

Benoemde zinsdelen

ga = persoonsvorm

ik = onderwerp

ga winkelen = werkwoordelijk gezegde

/ = lijdend voorwerp

/ = meewerkend voorwerp

/ = voorzetsel voorwerp

Wat blijft er over:

Bijwoordelijke bepaling

Morgen (bijwoordelijke bepaling van tijd)

In Enschede (bijwoordelijke bepaling van plaats)

Onderschikkende bijwoordelijke bepaling

Let op! Als alle zinsdelen zijn benoemd, moet je ook binnen zinsdelen gaan benoemen. De bijwoordelijke bepaling is een apart zinsdeel, maar hij kan ook binnen een zinsdeel voorkomen.

Dit wordt een **onderschikkende bijwoordelijke bepaling** genoemd.

Deze vertelt iets over een **bijvoeglijk naamwoord**, een **telwoord** of een ander **bijwoord**.

Zin

Mijn vader wordt later een erg goede dokter.

Zinsdelen

wordt = persoonsvorm

Mijn vader = onderwerp

wordt een erg goede dokter = naamwoordelijk gezegde

/ = lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp

en voorzetselvoorwerp

later = bijwoordelijke bepaling

Let op! Je bent nog niet klaar. In het naamwoordelijk gezegde is **erg** een bijwoordelijke bepaling bij **goede**. Goede is een bijvoeglijk naamwoord en erg zegt daar iets over.

Erg is dus een **onderschikkende bijwoordelijke bepaling**.